

Hotbedömning av stora rovdjur

Vad innebär att en art är hotad?

En art anses vara hotad om den riskerar att dö ut i ett visst område över tid.

En art är livskraftig om det finns ett stort antal individer och antalet är stabilt.

De flesta arterna i Finland är livskraftiga. Antalet hotade arter har dock ökat. Det finns arter som har försvunnit även från Finland, till exempel flodiller och trädgårdssovare.

Djurarterna kategoriseras utifrån hur hotade de är

Kategorisering enligt Finlands Rödlista år 2019 är följande: LC: Livskraftig, NT: Nära hotad, VU: Sårbar, EN: Starkt hotad, CR: Akut hotad, RE: Nationellt utdöd ja DD: Kunskapsbrist. Följande är hotade: sårbar, starkt hotad och akut hotad.

Hur hotad till exempel järven är bedöms med hjälp av följande faktorer:

1. Hur många järvar finns det i Finland?
2. Hur har antalet järvar utvecklats över tid? Ser det ut som att antalet järvar minskar?
3. Var påträffas järv? Finns det tillräckligt med gynnsamma livsmiljöer för järv, till exempel skogar?
4. Vilken typ av hot finns det för järven i framtiden?

En arts livskraft kan granskas på många olika sätt. Till exempel björnens status kan bedömas utifrån situationen i Kajanaland, Södra Finland, Finland, Norden, Europa eller hela världen.

Internationellt görs hotbedömningen av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) och i Finland av närmare 200 artexperter. I Finland görs bedömningen med några års mellanrum. Slutresultatet av bedömningen kallas Rödlistan. En art kan vara livskraftig globalt sett, som vargen för närvarande, men kategoriseras som starkt hotad i Finland. Ett sådant djur är exempelvis vargen.

Staterna är skyldiga att värna om sin natur. Medlemsländerna i Europeiska unionen ska vart sjätte år rapportera huruvida deras sällsynta arter har en gynnsam bevarandestatus. Med gynnsam bevarandestatus avses att arten är livskraftig på lång sikt och att dess livsmiljö inte krymper.

Är de stora rovdjuren hotade?

Lodjur: Livskraftig

I början av 1900-talet riskerade lodjuret att försvinna helt från Finland på grund av jakt. I slutet av 1960-talet fredades arten, dvs. det blev förbjudet att jaga lodjur. Efter det började antalet lodjur öka. Under de senaste årtiondena har stammen ökat till över 2 000 individer,

samtidigt som arten har jagats med dispens.

Björn: Nära hotad

Vuxna björnar har inga naturliga fiender, och därför är det jakten som har störst inverkan på björnstammen. Antalet jaktlicenser regleras för att arten inte ska äventyras. I Finland finns det över 2 500 björnar, och det händer också alltid då och då att björnar vandrar in i vårt land över östgränsen från Ryssland. Björnen som tidigare kategoriserades som hotad hör nu till de nära hotade arterna.

Varg: Starkt hotad

Före 1990-talet var förekomsten av varg mycket liten i Finland och varg jagades mer fritt än för närvarande. Efter att vargjakt förbjöds har vargstammen ökat. Det finns fortfarande så få individer att vargen kategoriseras som starkt hotad. I dag påverkas vargstammen av både illegalt dödande och jakt med dispens.

Järv: Starkt hotad

Det finns omkring 400 järvar i Finland, även om de har ökat i antal de senaste årtiondena. Det finns så få individer att järven kategoriseras som starkt hotad. Anledning till att järven är hotad är jakt, som även är det största hotet mot järvstammen i framtiden. Järvens framtid utanför renskötselområdet beror på de övriga stora rovdjuren, eftersom järven är en asätare som äter rester som har lämnats av andra rovdjur, särskilt varg. Även klimatförändringarna påverkar järven, eftersom den vanligen föder sina ungar i ett bo i snön.

Hur värnar vi om de stora rovdjuren?

Tack vare forskning och vetenskap får vi veta hur rovdjuren klarar sig. Med hjälp av fakta kan vi vidta åtgärder om en art riskerar att bli hotad.

Alla stora rovdjur i Finland är **fredade**, vilket innebär att de får jagas endast med dispens.

Vissa människor tycker kanske att stora rovdjur är skrämmande. **Fakta om de stora rovdjuren och deras levnadssätt** hjälper människor att förstå att rovdjuren är en del av Finlands natur och hur vi kan leva sida vid sida med dem.

Uppgift: Fundera!

Om det finns få stora rovdjur, hur påverkar det andra arter och naturen?

Du får hjälp med dina resonemang i stycket "De stora rovdjurens roll i naturen" i skolmaterialet.

Faktakortet har tagits fram av projektet VargLIFE. Projektet har fått finansiering från EU-programmet LIFE (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Projektet svarar för det innehåll som det producerar. Europeiska kommissionen eller CINEA ansvarar inte för materialet eller för användning av data i materialet.

